

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 852

гр. Варна, 02.03.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в закрито заседание на втори март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Невин Р. Шакирова

Членове: Николай Св. Стоянов
мл.с. Александър В. Цветков

като разгледа докладваното от Николай Св. Стоянов Въззивно частно гражданско дело № 20233100500349 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.274 от ГПК.

Образувано е по жалба на Е. К., роден на 29.02.1964г. в Израел, гражданин на Израел и на Република Португалия, срещу Определение №831 от 19.01.2023г. по гр. д. №16560/2022г. на ВРС, 52-ри състав, с което е прекратено производството по същото дело на ВРС, на осн. чл.130 от ГПК.

В жалбата се излагат доводи за незаконосъобразност на обжалвания съдебен акт. Твърди се, че ищецът бил отправил искане за установяване на идентичност на лицата и на имената на майка му – Естер К. и Цена Петкова Цветкова, но такова не било разгледано. Поддържа „основното си искане“ от уточняващата молба за установяване, че Цена Петкова Цветкова е починала на 19.12.2021г. в Португалия, след което за регистриране на смъртта в община Варна и за издаване (преиздаване) на акт за смърт на Цена Петкова Цветкова. Твърди, че не може да получи удостоверение за идентичност на израелското и българското имена на майка му, тъй като израелското не било вписано в българските регистри. Така в регистрите се съдържали неверни данни, които следвало да се отстранят, а редът за това бил по ГПК. Правното основание на исканията било по чл.124, ал.4 от ГПК, но първоинстанционния съд не бил разгледал този ред за защита, като изложил мотиви по чл.548 от ГПК вр. чл.542 от ГПК. Освен това за ищеца нямало никакъв друг законов ред за защита на интересите му - да може да обяви и да се ползва от саморъчното завещание на покойната му майка. Моли се за отмяна на определението на ВРС и за връщане на делото с указания към първоинстанционния съд.

Производството към настоящия момент е едностранно, поради което не е проведена процедура по чл.276, ал.1 от ГПК.

При извършената служебна проверка съдът намира **жалбата за редовна и допустима**, тъй като е подадена в предвидения от закона срок, от надлежна страна, срещу подлежащ на обжалване акт и съдържа изискуемите за нейната редовност реквизити, като отделно е надлежно администрирана, поради което следва да бъде разгледана.

По съществуто на жалбата, като взе предвид изложените в нея доводи и оплаквания, събраните по делото доказателства и приложимата нормативна за случая регламентация, съдът намира следното:

Производството пред ВРС е образувано по искова молба на Е. К., роден на 29.02.1964г. в Израел, гражданин на Израел и на Португалия, с която са отправни следните искания: 1/ да бъде установено, че между лицето Естер К., израелска гражданка, и лицето Цена Петкова Цветкова, българска гражданка, е налице идентичност, респ. че е налице идентичност на имената на това лице – майка на ищеца; 2/ да бъде разпоредено на длъжностно лице при община Варна да регистрира смъртта на Цена Цветкова на 19.12.2021г. в Португалия; 3/ да бъде преиздаден акт за смърт на Цена Петкова Цветкова.

С уточняващата си молба от 10.01.2023г. по указанията на съда ищецът изрично е посочил, че „не предявява самостоятелно искане за установяване на идентичност на лице с различни имена“, а че това е само допълнение към „основното искане“ до съда, а именно: 1/ да бъде признато за **установено**, че Цена Петкова Цветкова, ЕГН*****, българска гражданка, родена на 06.05.1940г. в с. Ръжево Конаре, обл. Пловдив, **е починала** на 19.12.2021г. в 06:30ч. в Санто Антонио дош Оливаиш, общ. Коимбра, Република Португалия; 2/ да бъде **разпоредено** на длъжностното лице по гражданско състояние при община Варна да **регистрира смъртта** на Цена Петкова Цветкова, с последен постоянен адрес в Република България: обл. Варна, общ. Варна, гр. Варна, р-н „Одесос“, ул. „Баба Тонка“ № 14, вх. А, ет. 2, ап. 49, починала на 19.12.2021 г. в Санто Антонио дош Оливаиш, общ. Коимбра, Португалия; 3/ и да бъде **издаден (преиздаден) акт за смърт** на Цена Петкова Цветкова, от община Варна.

В исковата и уточняващата молба се твърди, че лицето Цена Петкова Цветкова, родеоа в Република България, с. Ръжево Конаре, и лицето Естер К. са идентични, а ищецът Е. К., роден на 29.02.1964г. в гр. Тел Авив, Израел, е син на последната. Твърди още, че на 19.12.2021г. той и майка му били на почивка в Португалия, когато майка му починала. Към този момент майка му е притежавала валидни международни паспорти, издадени от МВР на РБ, както и от съответния орган в Израел, а отделно и валидна българска лична карта.

При оформяне на документите по повод смъртта на майка му, ищецът представил личните й документи, издадени в Израел. За смъртта на Естер К., в регистъра за гражданско състояние на гр. Лисабон, от длъжностното лице по гражданско състояние Маргарида Мария Симоеш Перейра, е бил съставен акт за смърт №13486/22.12.2021г. Това се установява и от документ, издаден

от Главна прокуратура на Република Португалия с апостилна заверка, заверен от Главния Прокурор под № 30666-2021, включващ и многоезичен формуляр, и на български език. На 14.02.2022г., след погребението на Естер К. в Израел, било издаден от МВР на Израел и удостоверение за регистрацията на смъртта ѝ в регистъра на населението в Израел, с превод от иврит на български език.

Тъй като приживе Цена Цветкова оставила саморъчно завещание в полза на ищеца, той представил всички издадени му документи на нотариус, с цел обявяване на завещанието, но нотариусът бил поискал представяне на акт за смърт от българските органи за Цена Петкова Цветкова. Ищецът бил опитал да регистрира съставения в Португалия акт за смърт в община Варна, но там служители на общината били отказали да приемат представените документи и му били препоръчали да предяви иск пред съд срещу община Варна, с искане за установяване идентичност на Естер К. и Цена Петкова Цветкова.

С обжалваното определение производството е прекратено на осн. чл.130 от ГПК поради липса на законовите предпоставки за разглеждане на „основното искане“ на ищеца в уточняващата молба – установяване смъртта на майката на ищеца в Португалия в края на 2021г., защото документ за това е вече издаден в чужбина и е представен по делото.

За да се произнесе съдът следва да посочи на първо място, че когато са дадени указания по редовността на исковата молба, меродавни за предмета на разглеждане по делото са уточненията, направени с последната уточняваща молба на ищеца. В настоящия случай с молба от 10.01.2023г. ищецът изрично е заявил, че „не предявява самостоятелно искане за установяване на идентичност на лице с различни имена“. Вместо това е определил за „основно“ искането му да бъде признато за установено, че Цена Петкова Цветкова е починала на 19.12.2021г. в Португалия; след което да бъде разпоредено на длъжностното лице по гражданско състояние при община Варна да регистрира смъртта на Цена Петкова Цветкова и да пре/издаде акт за нейната смърт. Тези петитуми са обуславящи за предмета на разглеждане по делото. Ето защо оплакването в жалбата, че ВРС не е разгледал молбата за установяване на идентичност на лицата и на имената Естер К. и Цена Петкова Цветкова, е неоснователно.

Основното искане, посочено в молбата от 10.01.2023г., е квалифицирано правилно от ВРС по реда на чл.548 от ГПК вр. чл.542 от ГПК. Разпоредбата на чл.124, ал.4, изр.2 от ГПК регламентира възможност за установяване на факти с правно значение, само когато това изрично е предвидено в закон и само при абсолютната липса на друг ред за защита на страната. В чл.542 и сл. от ГПК са уредени специалните правила и процедура за установяване на такива факти от правно значение, които конкретно следва да бъдат удостоверени с документ, съставен по надлежен ред, но такъв документ не е бил съставен и не може да бъде съставен, или съставеният е бил унищожен или изгубен, без да има възможност да бъде възстановен.

Изрично посочени в закона такива документи са актовете за гражданско състояние, сред които несъмнено е актът за смърт. В този смисъл основното искане на ищеца (установяване на смъртта на майка му в чужбина) се разглежда именно по реда на чл.548 от ГПК вр. чл.542 и сл. от ГПК и нито то, нито другите две (регистрация на смъртта и издаване на акт за нея) не съставляват искиове по чл.124, ал.4, изр.2 от ГПК.

Предпоставките за разглеждане на молба за установяване на настъпил в чужбина факт, установим с писмен акт, са предвидени в чл.548 от ГПК. Сред тях задължително изискване е молителят да не може да се снабди с необходимия документ или със заместващото го удостоверяване от органите на държавата, на чиято територия е настъпил фактът, а доказването на пречката се извършва с документи от компетентните органи на чуждата държава или от МВнР на РБ за отказа на тези органи по подадената там молба на молителя или за липсата на възможност за подаване на молба пред тях. Тоест само когато които всички възможности на страната да получи удостоверителен документ от органите на държавата, в която е настъпил фактът, са изчерпани, българският съд може да допусне до разглеждане такава молба. Съдебната практика, в това число цитираната от ВРС, по приложението на впрочем ясната разпоредба на чл.548 от ГПК, е в същия смисъл. По настоящото дело е очевидно, че относно смъртта на майката на ищеца на 19.12.2021г. в Португалия, са издадени и получени от ищеца както акт за смърт №13486/22.12.2021г. от длъжностно лице по гражданско състояние в Република Португалия, така и удостоверение за регистрацията на смъртта ѝ в регистъра на населението в Израел от 14.02.2022г, с превод на български език. Поради което и установяване на същото от българския съд е недопустимо. От друга страна по правило регистрацията в България на настъпилата смърт в чужбина и издаването на акт за нея не съставляват предвидени по ГПК искиове, а административни дейности, едва отказът от които би подлежал на обжалване, и то по реда на АПК.

В продължение на горното следва да се посочи, че при наличните към и след смъртта на майката на ищеца: акт за смърт от държава в ЕС, в която тя е настъпила; удостоверение за смърт от Израел; валидни лична карта, издадена в България, и два валидни международни паспорта, издадени в България и в Израел, в законодателството е предвиден ред за регистрацията на смъртта на български гражданин, починал в чужбина – пред общината по постоянния адрес на починалото лице, дори без легализация в повечето случаи, особено когато за смъртта на българския гражданин в чужбина има многоезично извлечение от неговия акт за смърт (както в случая), евентуално с допълнителни изисквания при смърт в държава без договор с България за правно сътрудничество и без дипломатически отношения. Процедурата е несъмнено административна. Едва след нейното провеждане и проверката на административния акт по АПК би се поставил въпроса за субсидиарното приложение на производство по ГПК. След регистрация на смъртта по този ред ищецът може да получи и удостоверение за идентичност на имената на майка му. Още повече, че в случая българското гражданство на майката на ищеца е било предмет именно на процедура през 2002г. пред адм. орган в

България, приключила успешно. Същевременно обаче ищецът не представя доказателства за отказ от регистрация в България на смъртта на майката на ищеца, нито за отказ от установяване идентичността на имената ѝ в България или в Израел; няма дори доказателства за регистриране на заявления в общна Варна. Ищецът се позовава само на неофициални препоръки и съвети на неиндивидуализирани общински служители и нотариус, което е изключено да мотивира допустимо сезиране на граждански съд, защото такова сезиране се прилага само когато са изчерпани всички други предвидени възможности за защита. При липса на доказателства за това, оплакванията в жалбата, че за ищеца няма възможност за защита по административен ред, са необосновани.

В заключение по изложените съображения въззивният съд намира, че при исканията и данните по делото производството по реда на чл.548 от ГПК вр. чл.542 и сл. от ГПК е било правилно прекратено от ВРС, поради което определението за това следва да бъде потвърдено.

Воден от горното съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА Определение №831/19.01.2023г. по гр. д. №16560/2022г. на ВРС, 52-ри състав, с което е прекратено производството по същото дело на ВРС на осн. чл.130 от ГПК.

Определението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едноседмичен срок от получаване на съобщението от страните, при наличие на предпоставките по чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК, на осн. чл.274, ал.3, т.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____